

С Л О В О В Ж И В А Н Н Я Т Е Р М І Н І В

ПІДГОТУВАЛА
СТУДЕНТКА ГРУПИ ПМОМ-11
КРАВЕЦЬ ОЛЬГА

СТАТТЯ, ЯКУ АНАЛІЗУВАЛА:

Дефініція холістичного змісту курсу “Методика викладання інформатики” –

Бирка Маріан Філаретович (доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри диференціальних рівнянь Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича)

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.

Оновлення змісту професійної підготовки майбутніх **учителів інформатики** відповідно до **вимог суспільства** завжди було і досі залишається **актуальним питанням педагогічної теорії і практики**. У сучасних умовах воно набуває особливої актуальності завдяки **динамічним процесам оновлення**, які відбуваються у **загальній середній освіті та вищій школі України**.

Насамперед, це зміна **парадигми і докорінне реформування системи загальної середньої освіти України**, задекларовані у **Концепції «Нова українська школа» та новому державному Стандарті базової середньої освіти**, які передбачають **впровадження компетентнісного підходу та суттєве оновлення змісту шкільного курсу «Інформатика»**, що **відображено у змісті окремо виділеної – «Інформатичної освітньої галузі»**.

Не менш важливими є ґрунтовна інформатизація освітнього процесу у вищій школі, а подекуди його повний перехід на змішаний формат навчання, а також необхідність врахування пізнавальних та психологічних особливостей сучасного покоління студентів, які зумовлені неабияким впливом цифрових технологій та «віртуального цифрового світу» на процес їх освіти й виховання.

Таким чином, для забезпечення ефективної професійної підготовки майбутніх учителів інформатики у вищій школі необхідно забезпечити належне вивчення базових дисциплін, особливо курсу «Методика викладання інформатики», який є інтегруючим і ключовим для їх подальшої професійної діяльності у закладі загальної середньої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Різні аспекти проблеми професійної підготовки майбутніх вчителів інформатики стали предметом наукових досліджень багатьох сучасних українських вчених і практиків, серед яких найважливішими є праці Н. Балик, В. Бикова, А. Гуржія, М. Жалдака, Н. Морзе, С. Прийми, Є. Шестопалова та інших.

У сучасній педагогічній теорії наявні окремі наукові розвідки, близькі до теми нашого дослідження, предметом яких стали: технологія змішаного навчання в курсі методики навчання інформатики (О.Барна); теоретико-методичні основи використання інтелектуальних технологій у професійній діяльності вчителів природничо-математичних дисциплін (М. Бирка); методика навчання інформатики (В. Глазова); використання методичних задач у фаховій підготовці майбутніх учителів інформатики (Н. Павлова); професійна спрямованість фундаменталізації інформатичної освіти (О. Поліщук, І. Теплицький, С. Семеріков); методичні підходи до вивчення інформатики в основній школі (Л. Семко, Н. Самойленко); особливості викладання інформатики в класах фізико-математичного профілю (А. Федорчук).

Крім цього, певний інтерес для нашого дослідження становлять праці вітчизняних науковців, спрямованих на вивчення особливостей формування змісту базової середньої освіти і природничо-математичних дисциплін, а також змісту професійного розвитку вчителів природничо-математичних дисциплін. Це зокрема наукові праці, в яких досліджено: теорія і практика професійного розвитку вчителів природничо-математичних дисциплін у післядипломній освіті (М. Бирка); особливості формування та реалізації базового курсу фізики (М. Головка); основні підходи до проєктування змісту базової середньої освіти (О. Ляшенко)

При цьому питання визначення холістичного змісту курсу «Методика викладання інформатики», який би забезпечив випереджувальний характер професійної підготовки майбутніх вчителів інформатики у сучасній вищій освіті залишився поза увагою науковців.

Мета статті полягає у **дефініції** **холістичного змісту курсу «Методика викладання інформатики»** для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «014.09. Середня освіта (інформатика)» галузі знань «01 Освіта. Педагогіка».

Основні завдання дослідження: 1) **детермінувати основні завдання й загальні вимоги до змісту базових дисциплін професійного спрямування;** 2) **визначити принципи формування холістичного змісту базових дисциплін професійного спрямування;** 3) **запропонувати зміст навчальної дисципліни «Методика викладання інформатики» (270 академічних годин (9 кредитів), яка викладається на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти спеціальності «014.09. Середня освіта (інформатика)» галузі знань «01 Освіта. Педагогіка».**

Виклад основного матеріалу дослідження.

Для **дефініції** **холістичного змісту курсу «Методика викладання інформатики»** насамперед вважаємо за необхідне **детермінувати основні завдання й загальні вимоги до змісту базових дисциплін професійного спрямування.**

Так, В. Глазова вважає, що **методика викладання інформатики як базовий курс** має забезпечувати виконання таких основних завдань як-от: усвідомлення майбутніми **вчителями інформатики** сучасних **цілей та змісту шкільного курсу «Інформатика»**; ознайомлення майбутніх вчителів інформатики з організаційними формами **методами навчання**, використання яких забезпечує **досягнення цілей предмету** у **закладі загальної середньої освіти**;

ознайомлення майбутніх вчителів інформатики з найраціональнішими засобами навчання інформатики (підручники, навчальні посібники, технічні й програмні засоби тощо); ознайомлення майбутніх вчителів інформатики з інноваційними програмними продуктами, використання яких значно підвищує ефективність роботи вчителя. Визначені дослідницею завдання є перспективними для нашого дослідження і обов'язково будуть нами враховані у змісті курсу «Методика викладання інформатики»

Дослідниця Н. Павлова одним із основних завдань курсу «Методика викладання інформатики» вважає формування у студентів здатності відтворювати розроблені ними план-конспекти у ході змодельованих на практичних заняттях уроків інформатики. Така апробація розроблених навчально-дидактичних матеріалів з інформатики дасть змогу майбутнім вчителям інформатики усвідомити соціальний і предметний зміст шкільного курсу інформатики, спілкуватися з одногрупниками не тільки як учнями, а й співпрацювати з ними як з колегами-вчителями, виявити та ліквідувати окремі недоліки і слабкі місця розроблених планів уроків, а також започаткувати власний педагогічний стиль.

О. Барна, презентуючи технологію змішаного навчання в курсі методики навчання інформатики, також акцентує увагу на необхідності включення до його практичної складової навчального елементу – проведення уроків інформатики різного типу в змішаному форматі з Інтернет-підтримкою, на яких роль учнів виконують студенти тієї ж групи. При цьому, на думку автора, кожен студент має самостійно обирати навчальний матеріал та рівень його подання на віртуальному уроці. Таким чином, студенти, які виконують роль вчителя, у ході підготовки до уроку з інформатики мають змогу не тільки визначити навчальний матеріал з обраної теми, підготувати план-конспекту уроку, підібрати навчальні завдання для роботи на цьому уроці, а й провести урок за типом, який є доцільним для даного класу та забезпечити належну Інтернет- підтримку діяльності учнів на цьому уроці.

На думку А. Федорчук до змісту викладання інформатики в класах фізико-математичного профілю як базової дисципліни висувуються наступні вимоги: наявність актуальної особистісно та соціально значущої тематики лекцій; забезпечення можливості реалізації індивідуальної траєкторії навчання, яка передбачає поглиблення і профілізацію; застосування інтерактивних форм і методів організації навчання, що притаманні майбутній професійній діяльності й адекватні освітнім можливостям і потребам студентів (робота в малих групах, ролеві ігри, імітаційне моделювання, проєктна технологія);

активне включення тих, хто навчається у **практичну діяльність**, що відповідає **профілю навчання** і **професійному спрямуванню**; спрямованість на **формування** і **розвиток** в студентів **загальних, навчально-пізнавальних, інтелектуальних та організаційних якостей**; **активізація навчання** шляхом залучення особистого досвіду студентів; наявність **системи діагностики і оцінювання** для **стимулювання пізнавальної діяльності студентів**. Цілком погоджуємося з визначеним автором переліком вимог до **змісту базової дисципліни** і обов'язково врахуємо їх у нашому дослідженні.

Науковці Л. Семко та Н. Самойленко досліджуючи методичні підходи до вивчення інформатики в основній школі акцентують увагу на обов'язковості підготовки майбутніх вчителів інформатики до використання засобів ІКТ (комп'ютерних мультимедійних презентацій, мультимедійного проектора і демонстраційного екрану або інтерактивної дошки) для викладу нового навчального матеріалу. При цьому, доцільно у виглядів комп'ютерних мультимедійних презентацій представляти короткі узагальнення викладеного матеріалу, формулювати основні висновки і перспективи, задавати напрям розповіді вчителя, висвітлювати проблемні питання евристичної бесіди, діалогу, полілогу тощо. Цілком погоджуємось з думкою автора щодо обов'язковості використання мультимедійних презентацій для подання нового навчального матеріалу.